

**NATUUR
MUSEUM
FRYSLÂN**
WETEN WAT ER LEEFT

Port Betaald

NIEUWSBRIEF

WINTER EDITIE 2026

www.natuurmuseumfryslan.nl

EXPO MUMMIE MYSTERIES UITGEBREID

Op 22 november 2025 is de nieuwe tentoonstelling *Mummie Mysteries* open gegaan. In deze expo worden voor het eerst eeuwenoude mummiedieren uit Egypte tentoongesteld naast dierenmummies uit Fryslân.

Veel mensen zijn verbaasd dat je ook in je eigen omgeving tegen een mummiedier aan kunt lopen. Vaak komen mummiedieren tevoorschijn bij een verbouwing. Als muren opengebroken worden komt daar wel eens mummierat of mummieuis tevoorschijn. Katten worden vaak gevonden in kruipruimtes. De klimatologische omstandigheden waren dan dusdanig dat het mummificatieproces in gang is gezet. Vaak betekent dit dat de omgeving droog en warm moet zijn met voldoende ventilatie.

Toch komt het ook voor dat mummiedieren buiten ontstaan en goed blijven in weer en wind. Dat is het geval met de mummie van een steenmarter die in no-

vember 2025 werd gevonden in Kampen. Hans Drost vond het dier bij de historische koggewerf toen hij daar als vrijwilliger in de tuin aan het werk was. Hij had net een struik omgezaagd en was de grond eronder aan het harken toen hij ineens iets zag dat op een tak leek. Toen hij beter keek, viel hem op dat 'de tak' tandjes had. Het bleek een gemummificeerde steenmarter te zijn in uitzonderlijk goede staat. Het dier had zich vast gelopen om een boomtak,

kon geen kant meer uit en is waarschijnlijk van hongers en dorst omgekomen.

Verschillende landelijke media hebben aandacht besteed aan deze vondst. SBS6 en RTL4 kwamen filmen en ook was de steenmarter, die de naam 'Joop' kreeg, te zien in de landelijke kranten. Het programma Editie NL kwam in het Natuurmuseum Fryslân filmen en interviewde conservator Dennis Voeten over het mummificatieproces.

Alhoewel Joop prima op zijn plek is bij de familie Drost, wordt het dier gedurende de looptijd van *Mummie Mysteries* uitgeleend aan het Natuurmuseum. Het is een mooi voorbeeld dat ook bij jou in de buurt een mummiedier gevonden kan worden. De mummiedieren uit de museumcollectie zijn dus allemaal per toeval ontstaan, door natuurlijke omstandigheden. Heel

[lees verder >>](#)

anders zijn de mummiedieren uit het oude Egypte. Deze werden bewust door mensen gemummificeerd. Ze werden zorgvuldig gebalsemd en ingezwachteld als heilig dier, huisdier, geschenk aan de goden of voedsel voor een overledene.

De mummies uit Egypte zijn in *Mummie Mysteries* te zien naast de mummiedieren uit Fryslân. Daarnaast zijn er ook dingen te doen. In deze speciale hoek Bibber & Balsem kunnen kinderen de oliën ruiken en de materialen zien waarmee mummiedieren gemaakt werden. Ze gaan ook zelf aan de slag: in een vergroot Dokter Bibberspel gaan ze met een tang het hart, de lever en de darmen uit een krokodil halen, net zoals dat in het oude Egypte gebeurde. Wie bibbert, moet opnieuw beginnen.

Met linnen windsels gaan ze vervolgens een slang of krokodil omtoveren tot een mummie.

Mummie Mysteries maakt deel uit van het project 'Onder Ons', een initiatief van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden

en is mede mogelijk gemaakt door de VriendenLoterij en Gemeente Leeuwarden.

De tentoonstelling is te zien t/m 22 november 2026.

Foto's: Natuurmuseum Fryslân, RMO, Freddy Schinkel.

VOORJAARSAKANTIE

Het thema van de voorjaarsvakantie in Fryslân is 'Op reis'. In het Natuurmuseum gaan kinderen op reis naar het oude Egypte. Er zijn namelijk extra activiteiten rond de tentoonstelling *Mummie Mysteries*. Wat we precies gaan doen, is nog even een verrassing.

Traditiegetrouw is ook Natuurmonumenten een aantal dagen aanwezig met activiteiten en informatie.

De activiteiten in de voorjaarsvakantie zijn er van zaterdag 21 februari t/m zondag 1 maart. In deze periode is het museum dagelijks geopend van 10.00 tot 17.00 uur, dus ook op de maandag.

Van dinsdag 24 februari t/m vrijdag 27 februari geldt de actie 'Help pake en beppe de vakantie door'. Kinderen krijgen die dagen op vertoon van pake of beppe (of andere volwassene) gratis entree. De gratis entree is exclusief OnderWaterSafari (4+). **1**

ACTIE MET AQUAZOO LEEUWARDEN

Kortingsactie voor Vrienden

AquaZoo Leeuwarden, dé dierentuin van het Noorden!

Kom op ontdekkingstocht in AquaZoo Leeuwarden, dé ideale bestemming voor een uitje of dagje weg in Fryslân. In deze waterrijke dierentuin, sta je namelijk oog

in oog met heel veel bijzondere dieren, zoals tijgers, ijsberen en krokodillen! Door de educatieve presentaties van de dierenverzorgers en de vele (water)spel- en klimtoestellen is de dierentuin heel geschikt voor een uitje met kinderen of dagje weg met het gezin. Wandelschoenen aan, backpack om en ontdekken maar!

Vrienden van het Natuurmuseum krijgen korting op de entree in AquaZoo (en andersom krijgen abonneementhouders van AquaZoo dezelfde korting op de entree in het Natuurmuseum).

Op vertoon van je Vriendenpas van het Natuurmuseum krijg je 30% korting op de kassaprijs. De korting geldt gedurende het hele jaar 2026 en is meerdere keren te gebruiken.

Voor individuele vrienden geldt de korting per persoon, bij gezinsvrienden en vrienden voor het leven voor twee volwassenen en maximaal drie kinderen. De actie is geldig van 1 januari t/m 31 december 2026. De korting is niet geldig in combinatie met andere aanbiedingen en niet inwisselbaar tegen contant geld.

Kijk op www.aquazoo.nl voor meer informatie.

GEOLOGIEWEEKEND: MINERALEN MET VERHALEN

De geologische vereniging LVGA afdeling Fryslân organiseert op 24 en 25 januari 2026 het jaarlijkse geologisch weekend in Natuurmuseum Fryslân. Deze keer is het thema: 'Mineralen met verhalen'. Van cupcake tot computer: alles wat we dagelijks gebruiken, tegenkomen, bewaren, bewonderen en eten komt uit de aarde. Tijdens dit weekend ontdekken bezoekers van een aantal mineralen wat hun toepassingen in het dagelijks leven zijn.

Lithium

Een voorbeeld van een veelzijdig mineraal is lithium. Dit is één van de elementen die na de oerknal is ontstaan, meer dan 13 miljard jaar geleden. Lithium is niet alleen één van de lichtste metalen op aarde – het blijft drijven in water – maar ook één die tegenwoordig zeer veel gebruikt wordt. Om batterijen te maken is namelijk lithium nodig en dat betekent dat je het mineraal tegenkomt in alle elektrische auto's en fietsen, maar ook in laptops en smartphones.

Van brillen tot beton

Ook van een aantal andere mineralen wordt duidelijk wat het precies is, waar het gevonden wordt en hoe het ons dagelijks leven bepaalt. Denk aan ijzer en aan alle metalen constructies die daarvan

gemaakt worden en koper in leidingen en bedrading. Gips kom je niet alleen bij botbreuken tegen, maar ook in gipsplaten in je eigen huis. Haliëet was ooit even waardevol als goud, tegenwoordig gooien we het letterlijk en figuurlijk (op de) weg als strooizout. Kwarts tenslotte is echt overal om ons heen, van brillen tot beton en van tandpasta tot zonnepanelen.

Glow in the dark

Een specifieke groep mineralen is zo op het oog niet heel bijzonder, maar dat verandert als je ze onder fluorescerend licht legt. Dan lichten ze ineens prachtig op in alle kleuren van de regenboog. Speciaal hiervoor is er een donkere kamer ingericht waardoor eenvoudige stenen ineens fraaie 'glow in the dark' objecten worden.

Geologische markt

Rond de tentoonstelling is een geologische markt, waar leden van de vereniging hun mooiste vondsten laten zien. Denk aan stukken amethyst, woestijnrozen, ammonieten en trilobieten. Ook is er een ruim aanbod van fossielen en mineralen voor de verkoop. Zo kun je een geode uitkiezen, een ronde knolvormige steen die van binnen hol is. Je kunt de steen ter plekke laten kraken om te zien of er een verrassing in zit.

Kinderactiviteiten

Tijdens het geologieweekend is er altijd veel te doen voor kinderen. Een populair onderdeel is het gipsbakken: kinderen gaan met gereedschap een stuk gips openhakken om te zien wat daarbinnen verborgen is. Ze gaan 'goudpannen' en net als de goudzoekers van vroeger zand zeven. Ook kunnen ze schatgraven naar fossielen en mineralen en iets mooi uit de grabbelbak vissen.

Tussen Grind en Goud

Nieuw dit jaar is een determinatietafel. Bezoekers die denken een heuse schat gevonden te hebben, een mooie steen, een bijzondere kei of een stuk rozenkwarts, kunnen hun vondst meenemen. Leden van de geologieclub zitten klaar om de schat te determineren zodat bezoekers eindelijk te weten komen of ze goud - of grind - in handen hebben. Deze determinatiesessies vinden drie keer per dag plaats: van 11.00-11.30, 13.00-13.30 en tussen 15.00-15.30 uur.

Praktisch

Er gelden de gebruikelijke entreprijzen. Entree voor een kind is inclusief twee muntjes, waarmee twee kinderactiviteiten naar keuze gedaan kunnen worden. Voor een extra activiteit wordt € 2,- gerekend.

SCHENKING

Hebt u er wel eens aan gedacht om het Natuurmuseum Fryslân financieel te steunen? Met uw schenking kunnen we een klein steentje bijdragen aan een natuur die ook voor komende generaties behouden blijft.

Als u een donatie wilt doen, kunt u contact opnemen met Louise van Zeijl via lvanzeijl@natuurmuseumfryslan.nl of een

bedrag overmaken naar IBAN nummer NL70INGB0000807449 t.n.v. Stichting Fries Natuurhistorisch Museum o.v.v. schenking.

Iemand die een gift of een donatie aan het museum doet en zijn contactgegevens doorgeeft, ontvangt uitnodigingen voor openingen van tentoonstellingen en

andere bijzondere gebeurtenissen en vier keer per jaar de Nieuwsbrief.

Het Natuurmuseum is door de Belastingdienst aangewezen als een (culturele) Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Voor organisaties met de ANBI-status gelden belastingvoordelen bij erven, schenken en giften.

IN DE SPOTLIGHT

In het museum werkt een groot aantal mensen; vaste medewerkers, stagiaires en vrijwilligers. In elke Nieuwsbrief staat er één in de schijnwerpers. Deze keer is het de beurt aan Hans van Linschoten, gids bij de OnderWaterSafari.

Hoe ben je bij het Natuurmuseum terecht gekomen?

Een aantal jaren geleden ben ik met mijn werk in het onderwijs gestopt. Na een tijdje wat vrijwilligerswerk gedaan te hebben als Taalcoach bij het toenmalige Friesland College zag ik op de website van vrijwilligersorganisatie Amaryllis dat er ook mensen gezocht werden in het Natuurmuseum. Dat leek mij ook erg leuk om te doen. Na het maken van een afspraak kon ik erg vlot een paar weken proeflopen bij de diverse onderdelen van het museum.

Vertel eens wat over je werk

Toen ik tijdens het meelopen in de OnderWaterSafari terecht kwam was ik verkocht... Wat een unieke, verrassende en prachtig gemaakte afspiegeling van de wereld vanuit een heel ander perspectief. Hier kon ik zeker mijn ei kwijt; volwassen bezoekers met een spannend makend

informatieverhaaltje naar beneden begeleiden. Jonge kinderen lekker voor de gek houden, omdat ze met hun handjes in een wc-pot mogen voelen en dat ze zonder badkleding toch een mooi "droog" water-ritje kunnen maken.

Wat vind je leuk aan je werk?

Dat contact met de bezoekers geeft mij erg veel voldoening. Daarnaast is er het gezellige contact met de fijne medewerkers van het museum en andere vrijwilligers.

Wat vind jij de mooiste tentoonstelling?

Door de wisselende tentoonstellingen, waarvan ik *GIF* een hele mooie vond, met die lekkere giftige en gevaarlijk uitzierende levende dieren, beleef ik ook de leuke variatie in het museum en dat maakt dat het werk aantrekkelijk blijft.

Wat zijn je hobby's?

Naast deze tijdsvulling, één middag in de week in de OnderWaterSafari, ben ik actief op allerlei gebieden in mijn woonwijk. Om goed te bewegen fitness ik elke week een paar keer.

Wat betekent de natuur voor jou?

In mijn wijk, het Westeinde in Leeuwarden, is veel groen en dan is de natuur dichtbij en mooi verdeeld over de seizoenen. Want natuur laat je ook kennismaken met jezelf, wij mensen bestaan ook uit dezelfde elementen, zoals vegetatie, gesteenten en water, ook wij groeien en vergaan en ook wij kennen periodes van schoonheid en verval. De natuur is rustgevend en indrukwekkend; ruisende groene bossen, klaterende blauwe meren, kleurrijke bloemen en vogels. In het Natuurmuseum herken ik veel van bovenstaande en dat is iets wat mij erg veel voldoening geeft. Voorlopig blijf ik dit werk nog met veel plezier doen.

TESTPERSONEN GEZOCHT Hou je van gamen? Dan zijn we op zoek naar jou!

Natuurmuseum Fryslân is op zoek naar kinderen die een nieuw te ontwikkelen game willen testen. In deze game moet je goed voor een waterdiertje zorgen. Heel belangrijk daarbij is de waterkwaliteit.

Door Grendel Games wordt een serious game ontwikkeld met de werktitel: WaterWakers. Het doel van de game is kinderen bewust maken van het belang van een goede waterkwaliteit. Elke speler is verantwoordelijk voor een microscopisch klein waterdiertje, vergelijkbaar met Tamagotchi. Spelers kunnen het diertje voeden, ermee spelen en zorgen voor een gezonde omgeving. Spelenderwijs verkennen ze de verschillen en gevolgen van de waterkwaliteit voor hun diertje.

Voor de testfase zoeken we kinderen tussen 6 en 15 jaar. Je kunt eenmalig een dagdeel meedoen of het hele proces (4 dagdelen, verspreid over enkele weken). De geplande periode hiervoor is maart, april en mogelijk ook nog mei, de exacte data zijn nog niet bekend. Je kunt je wel

vast aanmelden via aanmelden@natuurmuseumfryslan.nl o.v.v. WaterWakers.

Over WaterWakers

Ecologisch adviesbureau Altenburg & Wymenga heeft aan de wieg gestaan van de ontwikkeling van dit spel. Op basis van hun verhalen over waterkwaliteit is het spel WaterWakers ontwikkeld.

LEUK JE TE ONTMOETEN!

Kom op dinsdagen gratis kennismaken
Bij Natuurmuseum Fryslan beleef je de fascinerende wereld van dieren en planten van heel dichtbij. Je leert de natuur spelenderwijs kennen tijdens een interactieve ervaring voor jong en oud. Ontdekking en plezier gaan hand in hand. Kom kennismaken op één van de gratis dinsdagen!

Wanneer

Iedere dinsdag buiten de schoolvakanties regio Noord is er gratis entree. De OnderWaterSafari (4+) is op deze dagen slechts € 1,- p.p.

Groepen vanaf 10 personen moeten zich van te voren aanmelden via evenementen@natuurmuseumfryslan.nl. De gratis dinsdag geldt niet voor schoolgroepen en kinderfeestjes.

KIDS

Kattenmummie maken

In het oude Egypte maakten priesters kattenmummies als cadeautje voor de goden. Ze balsemden het dier en wikkelden het in stroken linnen. Hier zie je hoe je zelf een kattenmummie kunt maken van een flesje. En misschien wil je het daarna ook wel als cadeautje aan iemand geven!

Werkwijze:

1. Voorbereiding: de basis is **een flesje**, hier wikkel je **plasticfolie** om (hierdoor blijft het **aluminiumfolie** uit stap 2 goed zitten).
2. Maak het lichaam: Wikkel aluminiumfolie om de fles. Bij de hals doe je meerdere lagen zodat er een prop ontstaat. Modelleer de prop tot een kattenkopje.
3. Oortjes maken: vouw een velletje aluminiumfolie in vieren zodat het stevig is. Vouw deze diagonaal. Vouw beide punten nu naar het midden. Het bovenste stukje vormt het kattenoortje. De rest van het vel vouw je om de kop (een deel aan de voorkant en het andere deel aan de achterkant). Druk het folie stevig aan zodat het één geheel wordt met de kop. Eventueel kun je nog **plakband** gebruiken als de oortjes niet goed vastzitten.
4. Meng **warm water met oploskoffie**.
5. Knip het **gipsverband** in stroken en dompel elke strook in het koffiebad.
6. Wikkel de natte gipsstroken rond het flesje en de kop.
7. Laat de mummie enkele uren tot een nacht goed drogen.
8. Versier de droge mummie met **verf**.

Benodigdheden:

- Flesje
- Plastic folie
- Aluminiumfolie
- Plakband
- Oploskoffie
- Gipsverband (te koop bij de drogist)
- Verf en kwast

Weetje:

Wist je dat mensen vaker een kattenmummie vinden dan een mummie van een hond? Dat komt doordat honden echte mensenvrienden zijn. Als ze zich niet lekker voelen, gaan ze naar hun baasje. Katten kruipen echter weg op een rustige plek. Als ze dood gaan op een warme plek waar ventilatie is kunnen ze mummificeren.

Voor nog meer leuke voorbeelden en KIDS ideeën kun je een kijkje nemen op onze Pinterest pagina: [pinterest.com/natuurmuseumfryslan](https://www.pinterest.com/natuurmuseumfryslan)

GEOLOGIE LEZINGEN

De LVGA afdeling Fryslân organiseert regelmatig een lezing voor haar leden in het Natuurmuseum. Ze vinden plaats op de woensdagavond. Vrienden van het Natuurmuseum zijn van harte uitgenodigd deze lezingen bij te wonen en hebben gratis toegang. Inloop is vanaf 19.30 uur, de lezingen beginnen om 20.00 uur.

Het programma ziet er als volgt uit:

18 februari 2026: Rob van den Berg met 'De mineralencollectie van Naturalis'

Naturalis herbergt een grote petrologische en mineralogische collectie, bestaande uit ongeveer 120.000 mineralen, 700.000 stenen (waaronder de grootste verzameling Nederlandse zwerfstenen ter wereld), 1.000 meteorieten en 1.000 tektieten en andere impactieten. De stenen en mineralen komen uit een groot deel van de wereld en hebben een grote wetenschappelijke waarde.

Een klein deel van de collectie wordt tentoongesteld of gebruikt voor educatieve doeleinden. Rob van den Berg is geoloog en als senior collectiebeheerder bij Naturalis verantwoordelijk voor het beheer en behoud van deze collectie. Hij geeft in deze presentatie een inkijkje in zijn werkzaamheden en laat voorbeelden zien van de diversiteit van deze grote collectie.

18 maart 2026 Rolf Egberink met 'Belazeriet of niet'

In de huidige stenenmarkt worden talloze edelstenen, mineralen en gesteenten verkocht onder commerciële of fantasierijke namen. Daarnaast circuleren er steeds meer door de mens gemaakte of bewerkte materialen waarvoor misleidende aanduidingen worden gebruikt. Voor verzamelaars en liefhebbers is het daardoor lang niet altijd duidelijk om wat voor steen het geologisch gezien écht gaat.

In deze lezing krijg je praktische inzichten in hoe je dergelijke 'Belazeriet' kunt herkennen. Aan de hand van concrete voorbeelden en recente ontwikkelingen in de markt bespreken we trends in behandelings, syntheses en naamgeving. Uiteraard krijg je tips mee om als verzamelaar of liefhebber met een kritische blik naar stenen in de handel te kijken.

Voor vragen over de LVGA afdeling Fryslân kan contact worden opgenomen met Harm Wieringa voorzitter@geologiefriesland.nl of Anja Hofmeester secretaris@geologiefriesland.nl. Je kunt ook de website raadplegen www.geologiefriesland.nl.

BOEKENWEEK X MUSEUMWEEK

De Museumvereniging en de CPNB (de stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek) slaan de handen ineen tijdens de Boekenweek 2026. Op zondag 22 maart (de laatste dag van de Boekenweek die van 11 t/m 22 maart loopt) krijgen mensen op vertoon van het Boekenweekgeschenk gratis toegang tot alle deelnemende musea. Ook Natuurmuseum Fryslân doet hier aan mee.

Agenda

- t/m 22 november 2026: Mummie Mysteries
- 24 en 25 januari: Geologieweekend
- 18 februari: Geologielezing over de mineralencollectie van Naturalis
- 21 februari t/m 1 maart: Voorjaarsvakantie
- 24 t/m 27 februari: Help pake & beppe de vakantie door
- 18 maart: Geologielezing over 'Belazeriet'
- 22 maart: gratis entree met Boekenweekgeschenk

Zakenvrienden

Een duurzame vriendschap voor een duurzame toekomst! De volgende organisaties steunen het werk van Natuurmuseum Fryslân:

PADDENSTOELENWERKGROEP

De winter heeft zijn eigen specifieke paddenstoelen. Zolang er geen strenge vorst is of veel sneeuw ligt, gaat de Paddenstoelen Werkgroep Friesland in de wintermaanden door met excursies om naar deze soorten op zoek te gaan. De excursies worden op de tweede zaterdag van de maand gehouden.

Vind je het leuk om met paddenstoelen bezig te zijn, dan ben je van harte uitgenodigd om deel te nemen aan de activiteiten van de werkgroep. Houd voor actuele informatie de website van de werkgroep in de gaten: www.paddenstoeleninfriesland.nl.

stoppesteelschotelkluiwzwm (© Sjoerd Greydanus).

De Nieuwsbrief is een uitgave van het Natuurmuseum Fryslân en verschijnt vier maal per jaar. De Nieuwsbrief geeft informatie over tentoonstellingen en activiteiten voor en achter de schermen.

Eindredactie: Natuurmuseum Fryslân
ISSN: 1875-7545

Natuurmuseum Fryslân
Schoenmakersperk 2
8911 EM Leeuwarden
T 058 233 22 44
I NATUURMUSEUMFRYSLAN.NL
E info@natuurmuseumfryslan.nl

©2026 Natuurmuseum Fryslân

